

Ramon Llull (1232 - 1315). Visió de conjunt de part de l'obra de Llull

- Va escriure en totes les ciutats on va posar els peus, per monestirs i ermites, a la presó i enmig d'incomoditats de viatges per terra i travessies mediterrànies, etc...
- Han pervingut fins a nosaltres 243 obres autèntiques de Ramon Llull, nombre en el qual no s'inclouen les perdudes.
- En la redacció de les seues obres Ramon Llull emprà quatre llengües diferents: el català, l'àrab, el llatí i un provençal força catalanitzat per a la poesia. Molts llibres són traduïts del català al llatí o escrits simultàniament perquè tingueren difusió a tota la cristiandat.
- Llull cregué que Déu li havia inspirat la seua *art*, i per això al llarg de tota la seua vida no defallí en exposar-la. L'*art* havia de ser una mena d'enciclopèdia i un instrument infal·libre per a la conversió dels hòmens a la veritable fe, principalment a base de raons necessàries, i de fàcil comprensió.
- En fer una visió general de l'obra lul·liana cal esmentar l'existència dels llibres purament científics, sobre medicina, física, geometria, astronomia i astrologia.
- En aquests escrits apareixen les primeres paraules de llenguatge científic de la nostra llengua.
- Una de les seues primeres obres fou el *Llibre del gentil e los tres savis* (1272), ja que a la seua illa nadiua (Mallorca), Llull pogué tractar jueus i sarraïns i conèixer llurs principis i idees religioses, cosa que l'induí a escriure aquest llibre. En aquest llibre, tres savis un de cristià, un de jueu i un sarraí debaten cortesament, a la vora d'una font i a l'ombra d'uns arbres, quina de les tres religions és la que té la veritat, i mentre tant el gentil (un xic jove que deprén coses de la vida) escolta els arguments que tots tres savis donen.
- El *Llibre de cavalleria* (1276) és un breu tractat destinat a la formació del cavaller cristià dins la concepció medieval. Cal esmentar que Joanot Martorell al seu Tirant lo Blanch plagia algun fragment, cosa si més no, habitual a l'Edat Mitjana.
- Probablement el 1272 dugué a terme la més extensa de les seues obres *Llibre de contemplació en Déu*. Ell mateix afirma que va escriure aquesta mateixa obra primer en àrab i després la va redactar en *romanç* (català). La seua extensió material, per fer-nos una idea, equival a més de quatre vegades el Quixot. El propòsit d'aquesta obra és lloar Déu i aconseguir glòria i benedicció.
- Un altra de les seues obres més importants fou el *Blanquerna*, amb una estructura de narració on Blanquerna mitjançant la seua vida exemplar (més bé la d'un personatge ideal), repassa tots els estaments socials i eclesiàstics i mitjançant un conjunt d'ensenyaments i d'experiències morals reforma la societat civil i eclesiàstica.

- Finalment comentarem el *Llibre de meravelles* (1288-1289), on s'inclou en la part setena el *Llibre de les bèsties*. La trama narrativa està basada en el pelegrinatge espiritual i científic d'un jove, Fèlix, qui va observant i aprenent per mitjà de l'experiència i de l'ensenyament dels ermitans i filòsofs. Cal saber que en la llengua medieval el verb "meravellar", a més del seu significat d'admirar, arriba a tenir els matisos de "sorprendre", "espantar". Fèlix errarà pel món no tan sols admirant l'obra de Déu, sinó també espantant-se del pecat i la ingratitude. Aquesta obra que majoritàriament és dialogada, s'inclou dins un corrent doctrinal molt propi de l'època, l'enciclopèdia dialogada on el mestre amb molta experiència i moltes lletres dialoga amb el seu deixeble qui li suscita preguntes, i així il·lustra sobre matèries filosòfiques i religioses, a base d'una extraordinària quantitat d'exemples, anècdotes i historietes.
- El *Llibre de les bèsties* és un apòleg polític i sociològic, que no ensenya res sobre les condicions dels animals sinó sobre les dels hòmens, com ben clarament manifesta Llull. El que resulta més sorprenent és que, els animals, quan exposen exemples, els prenen de la vida i els costums dels hòmens; és a dir, al revés de la fàula clàssica, on nosaltres ens exemplaritzem a base d'historietes que sembla que succeeixen entre bèsties.

Ara bé, gran part de la trama, els personatges animalístics i alguns dels exemples de l'apòleg de Llull procedeixen originàriament d'un llibre hindú *Kalila i Dimna* escrit en àrab.

- **La prosa de Llull:** ens trobem davant d'una prosa perfecta, tant en la sintaxi com en precisió en el lèxic, i d'una notable uniformitat. Ell és el primer escriptor en llengua catalana de categoria, ja que abans d'ell la prosa es troba en un estat prou mediocre. Tots els seus tractats i llibres científics, de medicina, etc., són d'un altíssim nivell, depurats de vulgarismes i expressions populars, ja que si aquestes abundassen no tindrien la modernitat que tenen.
Gran part de l'obra de Llull va dedicada a la gent que no entén el llatí però que sap llegir, és a dir per a un grup de gent culta. En aquests llibres Llull fixà els patrons de la llengua literària.

Respecte al lèxic a Llull li se presenten unes mancances, ja que hi havia moltes paraules inèdites en llengua vulgar i que ell resol inventant-ne noves per cobrir les necessitats d'un llenguatge que encara troba la seua font de saber al llatí.

Una altra cosa que sorprén és l'amplitud i la perfecció de la frase lul·liana, que es subordina i es forma amb una gran seguretat. Això és degut a que la prosa lul·liana va regida per un cervell filosòfic i guiada per qui, dominant la lògica, sap perfectament quins són els elements de l'oració.

Llull a més, té certa llibertat per poder explicar en l'ús del proverbi, l'exemple, la semblança i la metàfora. Emprar aquests recursos al capdavant, és cosa necessària, segons la didàctica lul·liana, per tal de suplir la incapacitat del significat de la paraula. Ell creu que la paraula s'oblida ràpid però un exemple és més didàctic, perquè la intel·ligència i l'enginy s'exerciten, i per tant, si comprenem aquest ensenyament quedarà gravat per sempre a la nostra ment, i serà difícil que l'oblidem.

Proverbis de l'Arbre Exemplifical de Ramon Llull

Tronc elemental

- 1.- Reptava la primavera el sol perquè destruïa en estiu les belles obres que feia en abril i en maig.
- 2.- Deia el foc que ell era més fort que l'aigua en el fenoll (fenàs), l'aire respongué que l'aigua era més forta que ell en la lletuga; i per això el foc conegué que l'aire l'estimava poc.
- 3.- Digué l'aigua al foc que ella era senyora en la neu, i el foc digué a l'aigua que el sol era el seu amic.
- 4.- Digué l'aigua al foc que amb ella se renten les dones la cara per ser belles i blanques, i el foc digué a l'aigua que per ell desitgen les dones llurs marits.
- 5.- Digué l'aigua que ella omplia les fonts on venien a beure les bèsties, i el foc digué a l'aigua que ell omplia les bótes de vi on venien a beure els hòmens.

Tronc vegetal

- 6.- Digué la cirera a la garrofa que ella era torta i negra, i digué la garrofa a la cirera que ella era prest podrida.
- 7.- Collia el rei la rosa, i el pagès collia el blat.

Tronc moral

- 8.- Vici —digué la Virtut— ¿i on esteu? —Virtut —digué el Vici—,estic en aquell lloc on vós no esteu.

Tronc sensual

- 9.- Digué el cavall al cavaller que per ell era honrat, i el cavaller digué al cavall que ell li donava de menjar.

Tronc imaginat

- 10.- Un home volgué compra un cavall, i la imaginació imaginà civada.
- 11.- Imaginació imagina en la nit allò que no troba en el dia.

Tronc humanal

- 12.- Digué la Voluntat als ulls perquè miraven les dones belles més que les lletges. —I vós, Voluntat—digueren els ulls—, si la bellesa i la lletjor de les dones no és de vostra natura, ¿per què estimeu més les dones belles que les lletges?

Col·legi Concertat "La Milagrosa"
Tel. 96 238 03 12
Ontinyent.

DEPARTAMENT DE LENGÜES